

1 Timoti Pol mịj ned ak Timoti nop ńu kɨb tikak

1 Timoti. Yad Pol. God Dɨ Komıñj Yokep Bɨ Kɨb cın ak abe, Krais Jisas cın nịj dɨl gos sek mɨdobin Bɨ Kɨb ak abe, apıl mal yɨp ag ler, Krais Jisas mɨnɨm tep dad ameb bɨ ne alap mɨdebin.

2 Timoti. Krais mɨnɨm tep ak nep ag ńnenek, Krais Jisas nịj dɨpan ak me, nep ńi tep yad, agı̄l nɨpin. Bapi God, Bɨ Kɨb cın Krais Jisas, nep yɨmɨg nịjıl, dɨ tep gɨl, kod mɨd tep ger me, nak kapkap mɨd tep gɨnɨmɨn.

*Mɨnɨm tom nịj dɨnɨmel rek lɨp ak, kɨrop ag ńi
tep gɨnɨmɨn, agak*

3 Yad ned Masedonia Propins amnɨg gɨl, nep taun kɨb Epesas dɨ lɨl mɨnɨm ag ńinek ak, mɨñi ak rek nep kauyen agebin: nak Epesas sɨjak mɨdıl, bin bɨ God Mɨnɨm agobin apal pen kiri mɨnɨm esek agebal bin bɨ okok kɨrop mer agı̄l, ag ńi tep gɨnɨmɨn.

4 Mɨnɨm kesim esek ar dɨl agebal ak, “Apis based cın nịg gɨl nịg gɨl tikel owip,” agebal ak, nak agek kɨrɨg gɨnɨmel. Mɨnɨm ar nɨbak agı̄l, pen pen nep agebal. Mɨnɨm esek ar nɨbak bin bɨ okok kɨrop agel, God ne bin bɨ dɨ komıñj yoknɨg geb mɨnɨm tep ak ma nịjnɨgal. Nɨb ak, kiri Krais mɨnɨm tep ak nịj dɨnɨmel rek ma lɨnɨgab.

5 Bin bi Jisas ninj dipal okok kiri pen pen midmagil linimel, agil, nep minim nibaul agebin. Midmagil kiri nab adañ, nag kibin ar ak tep, nag kibin ar ak timel, ninj tep gil, nag kibin tep ar nibak amenigal ak, kiri ninjd nep ai mam okok midmagil linigal. Kiri nibgil ai mam okok pen pen midmagil lenigal ak, kiri ninjd nep Krais minim tep ak ninj dil, ageb rek nep gipal, agil ninjngabin.

6 Pen bin bi ognap Krais minim tep ak ageb rek kirig gil, bi sakol rek minim yokop okok ag amil apil gipal.

7 Cin God lo minim ag ñeb bi midon, agil, kaun ma dil bin bi okok kirop ag ñibal ak pen kiri kilis gil minim agobin wagin nibak mideb me ak, agil, wagin nibak tik dam ma nipal.

8 Cin nipin, God lo minim ne agak ak, minim yipid gil, minim tep yib mideb. Pen cin God lo minim tep nibak dil, gos cin ke ninjil sain gil, abramek genigabin ak, tep mer. Ne agak rek nep ag ñenigabin ak, tep ginigab; mer ak, mer.

9 Pen cin nipin, God lo minim bin bi gi tep gipal okok kirop ma ageb; bin bi lo minim tib jupal okok kirop ageb. Bin bi God nop ma nipal okok abe, bin bi tap si tap timel gipal okok abe, kirop ageb. Bin bi God nop ma sobok gipal okok abe, bin bi God nop minim timel apal okok abe, kirop ageb. Bin bi nonim nap kiri ke ñag pak lipal okok abe, bin bi cip ñapal okok abe, kirop ageb.

10 Bin si bi si gipal okok abe, bi kiri bin alap eip mer bi alap eip gil gipal okok abe, kirop ageb. Bin bi kiri bin bi ñi pai ognap si dad dapel, wög kirop gipal, bi okok abe, bin bi minim esek apal

okok abe, bin bî “God udin yırık nıñjd agebin,” agıl, esek apal okok abe, kırop ageb. Bin bî Krais mınım tep ne ak tıb jupal okok kırop ageb.

¹¹ Mınım tep nıbak Krais mınım tep ne ak nep. Mınım tep nıbak God melik sek ak yıp mınım ag ñi ajep bî ne alap ag lıp.

Bî Kib Pol nop yimig niñak

¹² Yad Krais Jisas Bî Kib cın ak nop tep agebin. Yıp, bî tep yad agıl, dıl, kılıs ne ak yıp ñek, bî wög gep ne midebin.

¹³ Pen ned yad mıd tep ma göligipin. Yad God nop ag juıl, Krais Jisas bin bî ne okok kırop gi tımel gił, bî tımel, bî kal yıb mıdöligipin. Pen God nop ma niñıl, mınım agak wagın ak ma niñıl ginek ak me, yıp yimig niñıl dak.

¹⁴ Bî Kib yıp yimig yıb niñıl, dı tep gił, Krais Jisas niñ dep won ak abe, bin bî okok mıdmagıl lep won ak abe, mıdmagıl yad nab adan yım lak.

¹⁵ Mınım pıs nep niñ dep alap agníg gebin: Krais Jisas karıp lım wagın aul owak ak, bin bî tap si tap tımel gipal okok kırop dı komıñ yokníg owak. Bî tap si tap tımel kib yıb goligip ak yad nep.

¹⁶ Pen Krais Jisas yıp mapın niñıl, dı komıñ yokním, agıl, agak, “Bî tap si tap tımel yıb goligip nıbak nop dı komıñ yoken, bin bî okok magılseki niñıl agnígal, ‘Krais Jisas ne bî tımel nıbak nop dı komıñ yokak rek, yıp ak rek nep dı komıñ yoknígab,’ agnígal,” agak. Nıb ak, kiri Jisas nop niñ del, ne kırop komıñ per mıdep won ak niñigab. Ar nıbak nep, yıp mapın niñıl dı komıñ yokak.

17 Kiŋ kib ne bırarık ped okok mıdoligip, mıñi mıdeb, kisen per per nep mıdenigab. Ne komıñ mıdep won ak nep mıdeb; kimeb won ak ma mıdeb. Bin bı nop udın ma nıpal. Ne nep God nokım nep mıdeb. Bı Kib melik aknib ke sek nıbak, yıb ne per per nep agon ar amnañ. Nıb aknib rek tep.

Pol Timoti nop minim alap agak

18-19 Nı yad Timoti. Nep minim alap agníg gebin. Minim agnígain nıbak, God ned bin bı ognap gos ñek, nak kisen tari tari gınigan ak aglak rek nep agnígain. Minim nıbak dıl, Krais Jisas minim tep ak kılıs gi nıñ dıl, tap tari tep, tap tari tımel, agıl nıñ tep gił, nag kibinj tep ar ak nep amıl, kijeki yakam ne okok eip kılıs gił pen pen gınimın. Bin bı ognap nıg ma gił, God kırop gos tep nıb ak kırıg gił, ap yap pakpal.

20 Bı nak Aimenias eip Aleksada eip nıg girek agnek, “Nıg gıpir ak, cın eip jım nıł God nop sobok ma giñ. Kırop bı omal kırıg gon, Seten pıs ak mıdıl, mıker yıb gek, God nop ag jupir ak kırıg gınimir rek lıp,” agnek.

2

God nop sobok gep

1 Minim agníg gebin ak nıg gił mıdeb: cın bin bı okok magılseк gos nıñıl, kırop God nop sobok giñ; bin bı okok kırop tap tari ma mıdonımın, God nop ag nıñın; bin bı okok God kırop gi nıł kod mıd tep gınimir, agıl, sobok giñ; bin bı okok magılseк God nop tep agin.

2 God nop ag nı̄jon, kīj okok abe, gapman b̄i k̄ib okok abe, k̄rop magılsek kod m̄id tep ḡınim̄ı̄j. Nı̄g gek me, c̄ın kapkap m̄id tep ḡıl, God nop gos nı̄nlı̄g ḡı̄, ḡı̄ tep ḡılı̄g ḡı̄ m̄ı̄donı̄gabın.

3 Nı̄b aknı̄b rek ḡını̄gabın tep. God, D̄ı̄ Komı̄j Yokep B̄ı̄ c̄ın ak, nop ak rek nep tep ḡını̄gab.

4 “Yad bin b̄i okok magılsek d̄ı̄ komı̄j yoknı̄g gebin ak, k̄iri magılsek m̄ınim̄ı̄m̄ tep yad ak nı̄j d̄ı̄l, m̄ınim̄ı̄m̄ tep m̄ınim̄ı̄m̄ wagın ak nı̄j tep ḡınim̄el,” ag gos ak nı̄njıp.

5 Tari ḡı̄nı̄g:
God nokı̄m̄ alap nep m̄ı̄deb.

Pen B̄ı̄ nab nı̄b ak, ak rek nep nokı̄m̄ alap nep m̄ı̄deb.

God p̄ı̄s k̄ı̄d m̄ı̄deb;
c̄ın bin b̄ı̄ p̄ı̄s k̄ı̄d m̄ı̄dobın.

Pen B̄ı̄ nokı̄m̄ alap nep bin b̄ı̄ d̄ı̄ God eip j̄ı̄m̄ nı̄nı̄m̄ı̄j rek l̄ı̄p.

B̄ı̄ nı̄bak Krais Jisas, ne ke b̄ı̄ yı̄b alap.
6 Tap si tap t̄ı̄mel bin b̄ı̄ okok magılsek ḡı̄pal okok,
Krais Jisas ne mab bak alaŋ m̄ı̄b goŋ ne ke d̄ı̄l,
yur k̄ib d̄ı̄l, k̄ı̄m̄ı̄l, saj k̄ib c̄ın nı̄bak p̄ı̄s nep tauak.

Nı̄b ak, God ag lak nı̄n ak,
Krais Jisas gak nı̄bak bin b̄ı̄ nı̄njıl nı̄j d̄ı̄nı̄gal
okok,

ne k̄rop magılsek d̄ı̄ komı̄j yoknı̄gab.
7 Ar nı̄bak nep, Krais Jisas yı̄p ag lek, yad Jisas m̄ınim̄ı̄m̄ tep dad ameb b̄ı̄ alap m̄ı̄dıl, m̄ınim̄ı̄m̄ tep nı̄bak bin b̄ı̄ okok magılsek ag nı̄t̄ı̄ tep ḡıl, Juda bin b̄ı̄ mer okok k̄rop Krais Jisas m̄ınim̄ı̄m̄ nı̄njı̄d ak ag nı̄t̄ı̄ ajpin. Yı̄p wög ag lak nı̄bak, nı̄njı̄d yı̄b agebin.

8 B̄ı̄ okok, karıp l̄ı̄m̄ magılsek okok, b̄ı̄ ognap k̄rop m̄ı̄l̄ı̄k ma yapek, pen pen ma agı̄l, kapkap

jim ñıl nep mıdıl, per nep God ageb rek nep gıl, nop ñınmagıl kılan gılıg gı sobok genımel ak, yıp tep gınıgab.

⁹ Pen bin okok ak rek nep kapkap mıd tep gınımel. Kımkas kırı ma malıknımel. Tap gol dıl kıl tep gıpal okok, aka bis kıbap rek mani kıb tauep okok, aka waliј mani kıb tauep okok ma yımnımel. Bin tap tep tep mıb gon yımbal okok, bin bı ognap cınop nıňel tep gaň, agıl, gıpal ak, God nop tep ma gıp.

¹⁰ Pen bin God nop nıň dıl sobok gın, apal okok, kırı bin bı ognap okok kırop dı tep gıl, wög ognap gı ñıl, kırop gı tep gıl, gınımel. Nıg gınıgal ak, God nop tep gınıgab.

¹¹ Bı okok God Mınım ag ñenımel ak, bin okok kapkap mıdıl, nıň tep gınımel.

¹² Yad bin okok kırop agebin, kırı God Mınım bı okok kırop ma ag ñıňgal; kırı bı okok kırop ma kod mıdenıgal. Bı okok God Mınım ag ñenımel ak, bin okok kırı mınım ognap ma agnımel.

¹³ God Adam nop ned gı lıl, kısen bin ne Ip nop gı lak.

¹⁴ God mab magıl mer agak ak, kıjeki mınım esek agek Adam ma nıňak. Bine Ip kıjeki mınım esek ak nıňıl gı tımel gak.

¹⁵ Pen bin okok ñı pai tık dapıl, kaun dıl, Krais Jisas nop nıň dılıg gı, bin bı okok kırop mıdmagıl lılıg gı, Krais Jisas mınım tep ne ageb rek nep gılıg gı mıdenıgal ak, God kırop dı komıň yoknıgab.

*Bin bî Krais Jisas nîj dîpal okok kîrop kod
mîdep bî okok*

1 Mînîm nînjîd yîb agnîg gebin. Bî ognap, Krais Jisas nop wög gîl, bin bî nop nîj dîpal okok kîrop kod mîdon, agîl, gos ak nîpal okok, gos tep yîb nîpal.

2 Pen kîri bin bî Jisas nîj dîpal okok kîrop kod mîdep bî alap dîn, agnîgabîm ak, bî gî tep gîpal okok nep nînjîl dînîmîb. Bin kîri nokîm alap nep dîl, bî sain tep, gos nîj tep gîl, tap tîmel ma gîl, bin bî par okok nîb ag wasu dam karîp kîri eip nab adanî dîl, bin bî Krais Jisas nîj dîpal okok kîrop ag nî tep gîl, gîpal bî okok nep nînjîl dînîmîb.

3 Pen bî nîg wain konjai nîbal okok, bî kal yîb jupal okok, bî mînîm pen pen apal okok, bî agon kîlnok kîbap mani mîdmagîl lîpal okok, kîrop nînjîl ma dînîmîb. Bî kapkap sain tîkil, mîd tep gîpal bî okok nep nînjîl dînîmîb.

4 Bî bin nî pai amîlgon kîri okok kîrop kod mîd tep gel, nî pai kîri okok pen, bapi nînjîd agîp, agîl nîpal, bî okok rek nep nînjîl dînîmîb.

5 Pen bî bin nî pai ne ke okok kod mîd tep ma gînîgab ak, ne titi gîl God bin bî ne okok kîrop kod mîd tep gînîgab?

6 Bî Krais Jisas nop kîsen nep nîj dîpal okok nînjîl ma dînîmîb. Bî Krais Jisas nop kîsen nep nîj dîp ak, bî kîb mîdebin, agîl, yap pakek, God nop mînîm kîb agîl, ag ke okok yoknîmîj rek lîp. Kîjeki bîrarîk nep, yad bî kîb mîdebin, agîl, God nop kîrîg gek, God pen nop ag yokak rek ak, nop ak rek nep gînîgab.

7 Bi dñigabim nib ak, bin bi Krais minim tep ak ma niñ dípal okok niñil, bi ak bi tep, agil gos niñpal, bi nibak rek nep niñil dinimib. Mer ak, bin bi Krais Jisas nop ma niñ dípal okok bi nibak nop ag juei, kijeki gon nop dinimil rek lip.

8 Pen nibi bi kod middep nop wög gi ñeb bi ognap din, agnigabim ak, niñ tep giñ dinimib. Bin bi okok, bi ak bi tep, agil gos niñpal bi nibak nep niñil dinimib. Kiri minim niñid nep agil, minim tom ma agil, ñig wain konjai ma ñibil, kibap kilnok mani tap lip gi ma dil, giñpal bi okok rek nep niñil dinimib.

9 God Minim ak magilsek minim niñid nep agil, kilis gi niñ dil, mid tep giñpal bi okok nep niñil dinimib.

10 Nib ak, ned wög sïkol ognap kïrop ag lem, kiri gi tep genigal ak niñil agem, bi kodep bi ak nop wög gi ñeb bi midenimel.

11 Pen bi kodep nop wög gi ñeb bin ognap din, agnigabim ak, ak rek nep niñ tep giñ dinimib. Bin nib okok ak rek nep bin tep nep midenimel. Bin bi okok, bin ak bin tep, agil gos niñpal, bin nibak rek nep niñil dinimib. Bin bi ognap kïrop ma ag juil, bin kapkap sain tikiñ, ñig wain konjai ma ñibil, minim esek ma agil, tap ognap si ma dil, per gos niñ tep gi midenigab, bin nibak rek nep niñil dinimib.

12 Pen bi kodep nop wög gi ñeb bi okok, bin kiri nokim alap nep dil, bine ñi pai amilgon kiri okok kïrop kod mid tep giñpal bi okok nep niñil dinimib.

13 Wög gi ñeb bin bi okok wög kiri gi tep genigal ak, bin bi Jisas niñ dípal nab sijak yib tep dil,

Krais Jisas nop nıñ dı kılıs gı mıdenıgal.

¹⁴ Yad nep kasek nıñigain, agıl, nep mıj aul ūu kıl tıkebin.

¹⁵ Pen kasek ma nenım ak, nak mıj aul dı nıñıl, cın God bin bı ne, bin bı God per komıñ mıdebat ak nop nıñ dıl cöc ne mıdobın okok, cın titi gıl gı tep gıñigabın ak, nıñnıgan. Cın God bin bı ne okok, jım ūıl karıp sap kılıs yıb rek mıdon me, mınım nıñıd ne ak kır gıñımın rek ma lıp.

¹⁶ Nıñıd nep, God mınım ne ageb ak mınım nıñıd yıb ageb:

Krais Jisas bı mıb goj lek, bin bı nop mısen nıñlak.

God Kaun, Jisas gı tep yıb nep gıp, agak.

Ejol seb kab ar alan sıñak nop nıñlak.

Bin bı karıp lım tıgoj tıgoj ajıl,
mınım tep ne bin bı okok kırop ag ūılak.

Bin bı karıp lım ke ke okok nop nıñ dılak.
Nap ne nop dı melık tep aknıb ke sek
seb kab ar alan sıñak dad amnak.

4

*God mınım tep ag ūobın, apal ak pen mınım
esek nep ag ūebal*

¹ God Kaun mısen agıl agıp, “Ñın kısen bin bı ognap Krais Jisas mınım tep nıñ dıpal ak kırıg gıl, kıjeki mınım tom nıbak nıñıl, kıjeki kıyob ūılık yakam ne okok mınım tom ag ūibal ak nıñ dıl, ar nıbak nep kısen gıñigal,” agıp.

² Bin bı kıjeki mınım esek ag ūibal okok, kırı nag ar ak tep, nag ar ak tımel, agıl gos ma nıpal. Gos tımid won kırı ak, ak tep, ak tımel, apkop,

pen gos t̄im̄id won kiri ak ain m̄ilan̄ rek dagil yinek pīs nep kiri gīp. Kiri minim esek nep ag n̄ibal.

³ Bin bī n̄ib okok minim esek agil apal, bī okok bin ma dinimel, bin okok bī ma dinimel, apal. Kiri apal, tap magil n̄ib okok tap nīneb pen tap magil n̄ib okok tap ma nīneb asik mosik ginimel, apal. Pen God ne tap magil gī l̄il, bin bī yip nīn d̄il minim nīn id yad nīn dipal okok, kiri tap magil okok magilsek tep agil nīnjigal, agil, gī lak.

⁴ God tap gī lak okok magilsek tep nep gī lak. God tap magilsek tep gī lak mideb okok me, cīn bin bī tap alap asik mosik ma ginigabın. Tap tep gī lak mideb okok, magilsek tep, agil, dī nīnjigabın.

⁵ Tari gīnig: God nop sobok gīl, tep gīp, agenigabın ak, God minim ne ageb rek, tap magil n̄ib okok magilsek ke kominj tep rek nep midenigab.

Bin bī okok kirop ag nīt tep ginim̄in

⁶ Minim agebin aul, nanai namam ognap okok kirop ag nīt tep genigan ak, nak Krais Jisas wög gī neb bī tep midenigan. Nak ned nīt sikol midil, Krais Jisas minim tep ne nep ag nīlak ak nīn tep gīl, ageb rek nep kisen gīl, gī damil, minni ak rek nep minim tep ak nīn il kisen gīpan.

⁷ Pen kesim yokop okok ag amil apil gīpal okok ma nīnjim̄in. Nak kilis gīl, God nop tep ginigab ar ak nep gī midenim̄in.

⁸ Bin bī ognap kilis gīl eksais gīpal okok, mīb goj kiri kilis gīnigab. Pen nak kilis gīl God Minim ageb rek nep genigan ak, kilis ke dinigan.

God nop tep gìnigab ar ak nep genigan ak, karip lím ar wagin aul middenigan ñin aul abe, karip lím ar alan siňak middenigan ñin ak abe, mid tep gìnigan.

9 Mínim agníg gebin níb aul, mínim níñid yib, agil, pis nep níñ dinimín.

10 God per komiñ middeb ak níñ dípín ak me, gos sek midobin. Krais Jisas ne bin bi okok magílsek dí komiñ yoknígain, agil, kímak. Bin bi Krais Jisas níg gak ak níñ denigal okok, God per komiñ middeb ak kírop magílsek pis nep dí komiñ yoknígab. Cín gos ar nokím níbak nep níñil, wög kílis gi midobin.

11 Mínim agebin aul, nak bin bi okok kírop ag ñek níñimel.

12 Bin bi ognap, nep bi praj, agil, mínim agnígan ak ma níñimel rek líp ak, nak níñ tep gìnimín. Pen nak gi tep gílig gi nep gek amek, bin bi Krais Jisas nop níñ dípal okok, nak mínim tep ageban rek, nak gi tep geban rek, nak bin bi midmagíl lípan rek, nak Krais Jisas nop níñ dí wös gípan rek, nak miñ kíbiñ tep ar ak nep ameban rek níñil, kíri ke ak rek nep gìnigan.

13 Yad níngain ak pen yip kod mideban ñin aul, bin bi okok kírop God Mínim ak udin li agilig gi, mínim wagin ak ag ñílig gi, gi middenimín.

14 Pen ned okok bin bi Krais Jisas níñ dípal kírop bi kod midep bi okok, ñinmagíl kíri dí nabíc ar nep ak líl, God kírop gos ñek, nak kísen tari tari rek gìnigan mínim ak agel, God nep tap tep ke ñak ak saköl ma gìnimín.

15 Tap agesin aul, nak gos ar nokím nep níñil, kílis yib gìnimín. Níg genigan ak, nak Krais Jisas

kanib tep ne ak kılıs gıl, pıg gı rıkıd ag ameban ak, bin bı okok magılsek niñnígal.

¹⁶ Nak niñ tep gıl, God Mınım ageb rek nep gılıg gı middenimın. Niñ tep gıl, God Mınım ageb rek nep gos niñlıg gı middenimın. Niğ gıl kılıs gı dam dam gı middenigan ak, nak ke abe, bin bı mınım nep niñnígal okok abe, kırop dı komıñ yoknígan.

5

Krais bin bı ne okok kırop kod mid tep gınimın

¹ Bı nap sıkop ognap kırop ma ag gınimın; nap nak ke ag niñ tep gıpan rek ak, kırop ak rek nep ag niñimın. Bı praj okok, namam nak ke gı tep gıpan rek ak, kırop ak rek nep gınimın.

² Bin nonım okok, nanım sıkop nak ke gı tep gıpan rek ak, kırop ak rek nep gınimın. Bin praj okok, nanai nak ke gı tep gıpan rek ak, kırop ak rek nep gınimın. Nak gos tep ar ak nep niñıl, gos tımel ognap ma niñimın.

Bin kanıl

³ Bin kanıl niñ pai kiri ma mideb okok kırop kod mid tep gınimın.

⁴ Pen bin kanıl niñ pai kiri ognap middenımel, kırop agenimın, Krais Jisas nop niñ dıpal rek, nipis nonım sıkop ned kırop tap magıl nöligıpal rek, mıñi kırop pen tap magıl nił kod mid tep gınimel. Niğ genıgal ak me, God nop tep gınıgab.

⁵ Bin kanıl ke ausek yıb mideb ak, ne God nokım yıp kod middenıgab, agıl, pıb nab kıslım eyań God nop sobok gılıg gı nep mideb.

⁶ Pen bin kanıl yın pın gı ajpal okok, komıñ mıdobın, agıl niłpal ak pen kımeb rek midebal.

7 MİNİM agebin nıbaul, bin bı okok kırop ag
ñı tep gınımın nıñıl bin kañıl abe ñı pai sıkop
kiri okok abe mìnım nıbaul nıñıl kisen gel, kırop
mìnım alap ma middenigab.

8 Pen bin bı an, bin bı ne ke yıb okok, nıpis
nonım sıkop ne ke okok, dı tep gıl tap ñıñeb ñıl
ma gınigab ak, ne Krais mìnım tep ne ak kırıg gıl
níg gınigab. Bin bı Krais nop ma nıñ dıpal okok,
tımel yıb gıp nıbak rek ma gıpal.

9 Pen bin kañıl ognap agıl, “Yıb cın ak bin
kañıl okok eip ñu kıl tıkił cınop abe tap ñıñeb tap
okok ñinimib,” agenimel, nıñ rep gıl yıb kırop
dìnimb. Bin mılep mı aknıb ñıñ juıl omal nokım
(60) yınak, bı nokım alap nep dek kımak, bin
kañıl okok nep dìnimb.

10 Bin kañıl bin bı ognap nıñel tep gınımın bin
kañıl ak nep dìnimb. Bin mıñ tep ar ak nep gıl,
ñı pai sıkol kod mıd tep gıl tımid ukek mıd tep
gıpal okok, bin bı okok nıb apel dı tep gıl tap
magıl ñıl, bin bı Krais nop nıñ dıpal okok kırop
wög ognap gı ñıl, bin bı koslam mıdıl gos par lı
midebal okok kırop dı tep gıp, bin kañıl ak nep
dìnimb.

11 Bin kañıl mılep ma lıpal ognap, yıb kırop ma
dìnimb. Krais nop cıg gınigabiñ agnígal ak pen
mıd damıl, mıdmagıl kiri pılıs gek, bı kisen nıb
dıl nop cıg gın, agıl, Krais nop kırıg gıl bı kisen
nıb dınigal.

12 MİNİM kiri ke ned aglak ak tıb junigal ak,
God nıñek tımel gek, mìnım middenigab.

13 Pen bin kañıl mılep ma lıpal okok, kiri wög
yıb ma gıl, yokop karıp karıp gı ajlıg gı, bin bı

ognap ag julig gi, mìnìm tom ma agep okok aglig gi, nìb gipal nìb gipal aglig gi, gi mìdebal.

14 Bin kañıl kiri bi kisen nìb dìl, ñi pai tìkìl, karip kiri ke wög gił, mid tep ginigal ak tep. Mid tep ginigal ak, bin bi God nop mìlik yapek nìpal okok, cìnop ag junimel rek ma lìnígab.

15 Pen bin kañıl ognap Krais Jisas nop kırıg gił bir Seten nop kisen gipal.

16 Bin Krais Jisas nop nìj dìpal okok, bin kañıl yakam kiri ke alap mìdonimìj, kiri ke kod mìdenimel. Bin bi Krais nop nìj dìpal okok jìm ñìl, bin kañıl ke ausek yìb mìdebal okok nep kod mìdenigal. Mer ak, bin kañıl konjai mìdel, koslam yìb kod mìdenigal.

*Bin bi Krais nìj dìpal okok kırrop bi kod mìdep
bi okok*

17 Bi kiri bin bi Krais Jisas nìj dìpal okok kırrop kod mid tep gipal okok, bin bi Krais nìj dìpal okok, bi nìb okok rek kırrop di tep gił pe tep ñinimel. Bi kılıs gił Krais mìnìm tep ak ag ñi ajpal okok abe, bi kılıs gił Krais mìnìm tep ak bin bi ne kırrop ag ñibal okok abe, bi nìb okok rek kırrop di tep gił pe tep ñinimel.

18 God Mìnìm ñu kıl tìkìl aglak, “Tap wid magił tau cìb jakel, magił okok ke lìl, cög okok ke lìl gañ, agił, kaj kau poñid damił, wid magił ognap ñiniginigal, agił, meg miğan kırrop nag li rìbìk ma ginimib; wög gipal rek ak, ognap ñiniginig, ñiniginimel,” aglak. Pen mìnìm alap aglak, “Bi wög gipal okok, kırrop pe ñeb,” aglak.

19 Bi nokim alap nep apıl agnigab, “Bin bi Krais nìj dìpal kırrop bi kod mìdep bi ak, nìb gił nìb

gıl gıt tımel gıp,” agenimın ak, ma nıñnímın. Bin bıt omal aka bin bıt omal nokım rek nıñıl, apıl agenimel ak, nıñíd apal rek lıp, agıl, nıñnímın.

20 Bin bıt Krais nıñ dıpal kırop bıt kod mıdep bıt ak, tap si tap tımel gıp ak ma kırıg gınıgab ak, Krais bin bıt am mogım gınıgal nıñ ak, magılsek nıñ mıdel nıñlıg gıt, nop ag gınımın. Nıg genıgan ak, bin bıt ognap nıñel, ne kaun dıl, kısen nıb ma gınıgab.

21 Bıt yad okok gıt tımel ma gıpal, bıt nıbi okok nep gıt tımel gıpal, agıl, gos ak ma nıñnímın. Mıñım wagın mıdonımın ak, nıñ tep gıl nep agnımın. Nep mıñım nıbaul yokop ma agebin; God, Krais Jisas, ejol ne ag lak okok nıñ mıdel nıñlıg gıt agebin.

22 Pen Krais bin bıt kırop kod mıdep bıt okok, kasek nıñmagıl nak nabıc kırop ar ak lıl, wög nıbak ma ag lıñımın. Bin bıt ognap tap si tap tımel genimel ak, nak eip ma gınımın. Nak bıt asıñ ma mıdeb rek nep mıdenımın.

23 Pen nep tap per per gıl, yıpıl suıp ak, nak mıñi nıg nep ma nıñnímın, nıg wain sıkol sıkol ognap sek nıñnímın.

24 Bin bıt tap si tap tımel gıpal ak, ognap mısej gel, kasek nep nıñıl mıñım ag gınıgabıñ. Pen bin bıt ognap tap si tımel kapkap we gıl gel, kasek ma nıñnígabıñ. Kısen nıñnígabıñ. Mer ak, God mıñım kıb agnıgab nıñ ak nep mısej lıñıgab.

25 Pen nıb aknıb rek nep, bin bıt kırı bin bıt ognap kırop gıt tep genıgal ak, ognap mısej mıdekk, kasek nep nıñnígabıñ. Pen kasek ma nıñnígabıñ ak, we gıl mıdonımın rek ma lıp.

6*Bin bî miñ wög gep okok*

¹ Krais bin bî ne ognap kîri miñ wög gep bin bî mîdebal okok, bî kîb kîrop tau dolak okok dî tep gînîmel. Nîg genîgal, bin bî ognap nîñjîl, God nop ag juîl, Krais Jisas mînîm tep ag ñîbîn ak ag juîl, ma gînîgal.

² Pen bin bî Krais nop nîñ dîpal okok, bî Krais nop nîñ dîpal ognap kîrop miñ wög gi ñîlîg gi, gos tîmel nîñjîl, Krais bin bî mam cîn ke okok tari gînîg kîrop miñ wög gobîn, agîl, ma agnîmel. Mam tep cîn Krais nop nîñ dîpal okok kîrop wög gi ñobîn, agîl, wög kîrop ak gi tep yîb gînîmel. Mînîm ñu kîl tîkebin aul bin bî okok kîrop ag ñî tep gek nîñnîmel.

Tap koñai dîn, agîl, gos ak nîpal

³ Bin bî ognap, Bî Kîb cîn Jisas Krais ne mînîm tep agak ak abe, mînîm tep ne per ag ñîbîn ak abe kîrig gi, mînîm ke ognap ag ñînîgal okok,

⁴ cîn nep bin bî kîb mîdobîn, agîl, saköl ñagîl gos ma mîdek, nîg gîpal. Nîb ak, kîri bin bî ognap kîrop gos tîmel nîñjîl, mînîm magîl ar ak nep pen pen ag amîl apîl gi, bin bî ognap nîñjel mîlîk yapek, kal juîl, mînîm tîmel agîl, gos tîmel nîpal.

⁵ Kîri Jisas mînîm nîñjîd ne ak kîrig gi, God kanîb amnîgabîn ak kîbap kîlnok mani tap okok dînîgabîn, agîl, gos tîmel nep nîñjîl, per per nep mînîm pen pen apal.

⁶ Pen cîn Krais Jisas nîñ dîl, tap cîn bir mîdeb ak miñ miñ gînîgabîn ak, cîn tap tep yîb alap dîl, mîd tep yîb gînîgabîn.

7 Ami s̄ikop c̄inop t̄ık dolak ñ̄in ak, tap ognap sek ugai ma donok. Pen k̄imn̄igab̄in ñ̄in ak, ak rek nep tap ognap sek d̄il ma amn̄igab̄in.

8 N̄ib ak, tap ñ̄iñeb ognap, walij c̄in ognap m̄idonim̄in, tap c̄in rek s̄ikol me ak, aḡin.

9 Pen bin b̄i tap konjai d̄in, aḡil gos n̄ipal okok, sakol̄ ñagek, gos nok̄im n̄ibak k̄rop l̄ip gī d̄ amek, k̄im̄in tap ñ̄iñiḡ apel, gon dek, dai yur k̄ib d̄ipal ak rek k̄rop ḡin̄igab. K̄rop p̄is nep gī t̄imel ḡin̄igab.

10 Bin b̄i agon k̄ilnok k̄ibap mani tap okok m̄idmaḡil l̄ipal okok, tap si tap t̄imel ar ke ke konjai nep ḡipal. Ognap gos n̄ibak ñiñil, God nop gos ak k̄iriḡ gīl, m̄id tep ma gīl, k̄rop ke map̄in t̄imel ȳib ḡin̄igab.

God tap ñ̄inmaḡil ar nep lī ñak ak, dī tep ḡin̄im̄in

11 Timoti. Nak God b̄i ne m̄ideban ak me, tap t̄imel tap esek agesin aul maḡilsek b̄il gīl, gīl tep gīl, God ageb rek nep gīl, Krais Jisas n̄iñ d̄il, bin b̄i okok m̄idmaḡil l̄il, k̄ilis gīl gī dam̄il, b̄i kapkap sain t̄ikil, gī m̄idenim̄in.

12 Nak Jisas n̄iñ d̄ipan rek, ñ̄in ognap m̄iker apek, koslam m̄ideniḡan, pen nak k̄ilis gīl, Krais m̄in̄im tep ak k̄isen ḡin̄im̄in. Bin b̄i konjai n̄iñ m̄idel n̄iñliḡ gīl, yad Krais Jisas nop n̄iñ d̄ipin, agnak ñ̄in n̄ibak, ne kom̄in per m̄idep won ak nep ñak. Kom̄in per m̄idep won n̄ibak dī wös ḡin̄im̄in.

13 God tap okok maḡilsek kom̄in won ñeb ak abe, Krais Jisas Podias Pailot nop m̄in̄im ȳip̄id gīl

agak ak abe, kiri niñ mideł niñlig git, nep kılıs git agebin,

¹⁴ minim nep agebin aul magilsek niñ tep git, kisen git, git tep git gek amek, Bi Kib cin Jisas Krais adik git onigab. Nak niñ genigan, bin bi ognap niñil nep ag junimel rek ma linigab.

¹⁵ Jisas adik git onigab nin nibak, God ne ke ag lak. Nin ag lak nin nibak nep Jisas ne kauyan adik git onigab. God Bi tep ke yib. Ne nokim nep tap okok magilsek kod mideb. Ne kin okok magilsek Kin kiri mideb. Ne bi kib okok magilsek Bi Kib kiri mideb.

¹⁶ Pen ne nokim nep kimnimiñ rek ma lip; ne per per nep midenigab. Melik tep ne ak ke yib mideb. Bin bi ognap nop udin ma nopal yib; bin bi ognap nop udin niñnimel rek ma lip. Bin bi alap ne mideb mañ sijak amnimeł rek ma lip. Ne God Bi kılıs yib akniñ ke ak, bin bi magilsek niñil, yib ne ak per per nep agel ar amnañ. Nib akniñ rek tep.

¹⁷ Bin bi agon klnok kibap mani tap konai mideb okok krop agenimin, cin nep bin bi ke yib midobin, agil, tap kasek kirig ginigab okok gos ma niñnimel; God cinop bin bi kod midil, mid tep ginigal, agil, tap tep tep konai nep cinop per niñ ak nep dil, gos sek midojin.

¹⁸ Nib ak, krop agenimin, tap konai mideb rek, bin bi okok di tep git, krop yimig niñil, tap kiri ognap krop abramek niñnimel. Kiri bin bi ognap krop git tep git, git dad amel dad amel, krop masos ma ginimij.

¹⁹ Nib akniñ rek genigal ak, kiri tap tep yib kiri alap midenigab God karip lim ne seb kab ar alan

sıñak, nıñıl kiri amıl komıñ per mıdep won ak
pis nep dıl, per nep per nep komıñ mıdenıgal.
Komıñ mıdep magıl nıbak, komıñ magıl nıñid
yıb.

²⁰ Timoti. God tap nınmagıl ar nep nı lak ak, dı
tep gınımın. God nop gos ma nıñıl mınım esek
mınım yokop per per ag amıl apıl gipal okok abe,
mınım saköl nagek pen pen apal okok abe, ma
dınımın.

²¹ Bin bı ognap, mınım esek kiri nıbak dıl, mıñi
God Mınım yıpıd gıl nıpin, agıl, ke tam ak amıl,
Jisas mınım tep ne nıñ dılak ak pis nep kırıg
gipal.

God nep mapın nıñıl, kod mıdenımın.

MINIM KOMIN

**The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996